

**ብዓለ መስቀል 2004 ዓ.ም.
መስከረም 21 2004 ዓ.ም.
(10/2/2011)**

መዝሙር፡ ዝንቱ ውእቱ መስቀል ።

ንባባት፡

- 1. ፩ቆሮ 2፡1-12፤ ፩ጴጥ 2፡20-ፍ፤ ግ.ሐ. 4፡19~31፤ ሉቃ 9፡18-28
- 2. ዘኁልቅ 21፡4-9፤ ፍሊጲስዩስ 2፡6-11፤ ግ.ሐ. 2፡22-37፤ ዮሐ 3፡13-17።

ምስባክ፡ 1. ወወሃብኮም ትእምርተ ለእለ ይፈርሁከ፤ ከም ያምስጡ እምገጸ ቀስት፤ ወይድኃኑ ፍቁራኒከ።

2. ወአጽንኦ እግዚኦ ለዝንቱ ተሠራዕከ ለነ፤ ውስተ ጽርሕከ ዘኢየሩሳሌም፤ ለከ ያምጽኡ ነገሥት አምኃ። “ኦ አምላኽ ሓይልኻ ግለጽ፤ ስለቲ አብ ኢየሩሳሌም ዘሎ መቐደስካ ነገስታት ውህበት ከምጽኡልካ እዮም” መዝ. 68፡28-29።

ቅዱስ ጳውሎስ አብቲ ጽንኩር እዋን ስብከቱ ብንጹር ዝአምኖ ኸሕብር ምስ ደለ “ንሕና ነቲ ዝተሰቐለ ክርስቶስ ኢና እንሰብኽ” (1ቆሮ 1፡23) ይብል ነበረ። መስቀል ካብ መጀመርያ አብ እምነት ክርስትና እቲ ዝለዓለ ትርጉም ሒዞ ይርከብ። አብ ስርዓት ሃገርና መስቀል ፍሉይ ክብርን ትርጉምን አልኦ አብ ኩሉ ጸሎታትና ስርዓት ማኅሌታትና መስቀል ንዝክር ንኹሉ ጸሎታትና ብመስቀል ንጅምሮ። አብ ዓመት ክልተ ጊዜ ንዝክሮ፤ ማለት መጋቢት 10 ከምኡ መስከረም 17 ብፍሉይ ጸሎትን ክብርን ዘኪርና ነብዕሎ። መስቀል ንኦሳና ምልክት ተስፋ ንአምላኽ ምሳና ከምዘሎ ክንአምን ዝሕግዘና ፍሉይ ምልክት መንነት እምነትና እዩ።

አብ ታሪኽ ብፍሉይ ነዚ ናይ ሎሚ ብዓል እንተ ረኤና መሰረቱ እዚ ዝስዕብ እዩ።

- 1. አብ ዝንገር ታሪኽ ብ312 አቢሉ ቆስጣንቲኖስ ምስ ማክስንቲዮስ ዝብሃል ምቕናቕንቱ ንምሉእ ግዝኣት ሮማ ንምግዛእ ተዋጊኡ፤ ቅድሚ ውግእ ምጅማሩ ንሰማይ እንተ ጠመተ መስቀል ምስ ሴፍ ርእዩ ከምዚ ዝብል ቃላት ከኦ ርእዩ “ብዚ ምልክት እዚ ክትሰዕር ኢኻ”። ቆስጣንቲኖስ ብዚ ምልክት ተበራቲዑ ሴፋ ወሲዱ በቲ ጫፉ ሒዞ ምልክት መስቀል ገሩ ንወተሃድራቱ ንውግእ መሪሑ ስዒሩ ናይ ምዕራባዊ መንግስቲ ሮማ ንጉሥ ኮይኑ። አዲኡ ንግስቲ እለኒ ጽንዒት ክርስትያን እያ ነራ ንወዳ ቆስጣንቲኖስ ካብ ንእስነቱ ትምህርቲ ክርስቶስ ጽቡቕ ገራ አምሂራቶ። ንሱ ንጉሥ ምስ ኮነ ስደት ክርስትና ደው አቢልዎ ዕላዊ እምነት መንግስቱ ገርዎ። አዲኡ ከኦ ግማድ መስቀል አብ ኢየሩሳሌም ኩዕታ አካይዳ ረኺባቶ።
- 2. ብ335 ዓ.ም. አብ መስከረም 14 ርእሰ አድባራት ቤተ ክርስትያን ብንጉሥ ቆስጣንቲኖስ አብቲ ኢየሱስ ዝተሰቐለሉ ተሰሪሓ ተመሪቓ። እዚ ሎሚ እንብዕሎ ዘሎና ናይ እዛ ቤተ ክርስትያን ምርቓ ዝኸሪ እዩ። ቅድምዚ እቲ ቦታ ሃድርያን ዝተባህለ ሮማዊ ንጉሥ ኩሉ አፍሪሱ አብኡ ንአምላኽ ሮማውያን ቮኹስ ምስቲ ንጁቢተር ዝሰርሖ ምስሊ ገሩ አብ ቀራንዮ ሰሪሕዎ እዚ ኸኦ ነቲ አብ ከባቢ ዝነበረ ኩሉ ዝፈርስ አፍሪሱ ዝጸሪ አጽርዩ ከም ብሓዲስ ሰሪሕዎ። አብ ዳሕራይ ዓመተታ ቆስጣንቲኖስ ምስ ነገሰ ንግስቲ እለኒ ንመስቀል ክርስቶስ አብቲ ሃድርያን ቤተ መቐደስ ዝሰራሓሉ ኩዕታ አካይዳ ረኺባቶ። ድሕሪ ሰለስተ

ሚእቲ ዓመት ንጉስ ፋርስ ኮስቲይስ ዝተባህለ ንኢየሩሳሌም ወረሩ ሒዙ ነቲ ሓቀኛ መስቀል ንፔርስያ ወሲድዎ። ድሕሪ 14 ዓመት ባዝንትንያዊ ንጉሥ ሄራክልዮስ ዝተባህለ ንንጉሥ ፋርስ ስዒሩ ንመስቀል ክርስቶስ ኣብ ኢየሩሳሌም ኣምጺእዎ። ብዓቢ ዓጀባን ጽቡቕ ኣልባሳትን ወርቃዊ ሽልማታትን ተሸሊሙ ንመስቀል ኣብ መንኲቡ ተሰኪሙ ኣብታ ቆስጣንቲኖስ ዝሰርሓ ቤተ ክርስትያን ኣብ ቀራንዮ ክመልሶ እንከሎ ኣብ ኣፍደገ ቤተ ክርስትያን ምስ በጽሖ ክንቀሳቐስ ኣይከኣለን። ሓደ ዘይርኤ ሓይሊ ምእታው ከሊእዎ ክንቀሳቐስ ኣይከኣለን። በቲ ጊዜ ናይ ኢየሩሳሌም ኣቡን ዝነበሩ ዘካርያስ ዝተባህሉ ከምዚ ኢሎም ተዛሪቦም “ በዚ ለቢስካዮ ዘሎኻ ዘግይጽ ኣልባስካ ካብ ኢየሱስ እቲ ድኻ ምእንቲ ድሕነትና መስቀል ዝተሰከመ ብዙሕ ተፈሊኻ ኣሎኻ” ስለዚ ክዳውንትኻ ቀይር ኢሎም። ሽቡ ንጉሥ ክዳውንቱ ቀይሩ ምስ ቀረበ ክኣቱ ክኢሉ ንመስቀል ከኣ ኣብታ ኢየሱስ ዝተሰቐለላ ቀራንዮ ኣብኡ መሊሰዎ። ነዚ እና ዘኪርና እነበዕል ዘሎና። እዚ እዩ ድሕሪ ባይታ ታሪኽ እዚ ሎሚ እነበዕሎ ዘሎና።

መዝሙር፡ ንትርጉም መስቀል ክገልጽ ከምዚ እናበልና ንዝምር፡-“መስቀል ብሓቂ ድንቂ እዩ፡ ኣብ ብርቱዕ ነገር ሠናይ ንምግባር ብቐሊል መገዲ የጽንዓና፡ መስቀል ኃጢአት ይምሕር፡ ጸድቃን ካብ ደብረ ልዑል ኃጥኣን ካብ ምድሪ ካብ ማእከል ኩነን ጸውዑ፡ ንናና ጽዮን ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ማዕበል ሃድኣላ፡ ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ደቂ እስራኤል ብእግሪ ተሳገሩ ንሕና ብሓይሊ እዚ መስቀል ረድኤት ከም ዝውሃብ ንኣምን፡ መስቀል ኣብ ማእከል ጸላእቲ ረዲኤትን ኃይልን ጽንዓትን ድኅነትን ምዃኑ ንኣምን መስቀል ኃይልናን ጸግዕናን እዩ”።

ኩሉ ምስ መስቀል ኣተኣሳሲርና ክንርእዮ እንከሎና ካብ ኣምላኽ ምሕረት የምጽኣልና። ኣብ ኩሉ ሕይወትና ከም ኣመንቲ ካብ መስቀል ዝተፈለ ሕይወት ሒዝና ከይንጉዓዝ ክንጥንቀቕ ከም ዘሎና የዘኻኸረና። ቅዱስ ዮሐንስ ኣፈ ወርቂ ሓደ ካብቶም ቀዳሞት ኣበው ብዛዕባ መስቀል ኣብ ዝጽሓፎ ከምዚ ዝስዕብ ዝብል ነንብብ፡-

“ መስቀል ናይ ክርስትያን ተስፋ እዩ፡ መስቀል ናይ ሙታን ትንሣኤ እዩ፡ መስቀል ናይ ዕዉራት መርሕ እዩ፡ መስቀል ናይ እቶም ተስፋ ዝቐረጹ ተስፋ እዩ። መስቀል ትንቢት ነብያት እዩ፡ መስቀል ስብከት ሓዋርያት እዩ፡ መስቀል ክብሪ ሰማዕታት እዩ፡ መስቀል መጎስ ጸድቃን እዩ። መስቀል ናይ መነኮሳት ጽሞና እዩ፡ መስቀል ናይ ደናግል ንጽሕና እዩ፡ መስቀል ናይ ቤተ ክርስትያን መሰረት እዩ፡ መስቀል ናይ ዓለም ምርግጋእ ሰላም እዩ” (ግብረ ዮሐንስ ቍ 2)።

ኩሉ ሕይወት ሓደ ክርስትያን ኣብ መስቀል ክጽጋዕን ኣብኡ ኣሚኑ ክነብር እንከሎ ብኹሉ ተሓድሶ ይረክብ። ንመስቀል ጠሚትና ክንክእል እንከሎና ንኹሉ ዝንገፈና ክንስዕር ንኸእል ኢና። ንመስቀል ክንስከም እንከሎና ኣብ ዓወትን ተስፋን ክንሰግር ኢና እዚ እዩ ርድኢት ዮሐንስ።

ኣብ ካልእ ጽሑፉ ቅዱስ ዮሐንስ ኣፈወርቂ ናይ መስቀል ጥቕምን ንሱ ዝህቦ ጸጋን ክረድኣና ኢሉ ከምዚ ይብል “ ርኹስ መንፈስ ኣብቲ ዝተሃርመሉን ዝቐሰለሉን ሴፍ ምስ ረኣየ ኣብቲ ብዓል ሴፍ ክቐርብ ኣይክእልን እዩ ስለዚ ኣብ ኣባይትና ኣብ መናድቕና ኣብ መዓጹና ኣብ ግንባርና ኣብ ኣፍልብና ኣብ ኣጻብዕና ኣብ ክሳድና ናይ መስቀል ምልክት ይሃልወና ምኽንያቱ መስቀል ዓወትና እዩ፡ ካብ ኩሉ ዝተዋህበና ጸጋ በረኽት ዝለዓለ እዩ፡ ሽልማት ቤተ ክርስትያን

እዩ። እዚ ስለ ዝኾነ መስቀል ኣብ ኣእምሮኹም ከም ማሕተም ሕተምዎ” (ግብረ ዮሐንስ ቊ 7)። ሕይወት ሓደ ተኸታል ክርስቶስ ብመስቀል ክልለ እንከሎ ዓቢ ዓስቢ ኣልኦ።

መስቀል ክንስከም ዘይንኽእል ከቢድ ነገር ኣይኮነን ዝቢ ከረድኣና ኢሉ ኢየሱስ “መስቀለይ ኣብ መንኩብኩም ተሰከሙ እሞ ካብኡ ተምሃሩ” ይብለና። ንሱ ምሳና መስቀል ዝጸውር እንተ ኾይኑ ከመይ ኢሉ እሞ ክኸብደና። እንተኾነ መስቀልና ምስ ካልእ ነገራት ብወርቅን ካልእ ግዙፍ ነገራት እንተ ጸርናዮ ክኸብደና እዩ። ልብና ኣብ ክልተ ነገር ስለ ዘቶኩር ክምቀል እዩ። ኣብ ዓለምና እንተ ረኤና ሰባት ብናብራ ዓለም ርቡሓት ክኾኑ እንከለዉ ልቦም ኣብ ክልተ ስለ ዝምቀል ዘይሕጉስ ሕይወትን ካብ ኣምላኽ ዝርሓቐ ሕይወት ሒዞም ይነብሩ። ሕይወቶም ብተስፋ ዘይብሉ ስቓይ ይልሉ።

ትርጉም ሕይወትና ክንፈልጦ ኣሎና። ኣባይ ገጸይ እጉዓዝ ኣሎኹ ኢልና ክንሓትት ይግብእና። ኣምላኽ ክንሳቕ ክርእየና እንከሎ ደስ ኣይብሎን እዩ ብፍላይ ንስለ ስቓይ ኢልና ክንሳቕ ከሎና። ንሱ ንሓጎስ እዩ ፈጢሩና ንኣዳም ሔዋን ኣብ ነነት እዩ ፈጢርዎም። ንኹሉ ዝፈጠሮ ክሕጎሱሉ ሂብዎም። ሰብ ንሓጎስ እዩ ተፈጢሩ። መስቀል ፍሉይ ትምህርቲ ኢዩ ዝህበና። ክርስቶስ ዝሞቶ ንሕና ካብ ናይ እዚ ዓለም ማእሰርቲ ንክፈትሓና ኢሉ ጥራሕ ኣይኮነን መይቱ፤ ሞቱ ነቲ ኣምላኽ ኣባና ዘልኦ ዕምቕ ፍቕሩን ክሳብ ርእሱ ምሃብ ዘብጽሖ ይገልጻልና። ናይ ስቓይ ፈውሲ ርእሰኻ ምሃብ እዩ። ኣብ ሕይወት እቶም ሕይወቶም ምእንቲ ካልኦት ዝህቡ እቶም ዝተሓጎሱ ሰባት እዮም። ባዕልና ሕጉሳት ምጂኖም እንፈልጦም ሰባት ንሕተት ኸቡ ንርእሶም ዝህቡ እዮም። ኣብ ሕይወት መጠን ዝሃብካሉ መጠኑ ትረክብ። እቶም ብዙሕ ዘፍቅሩ ብዙሕ ይፍቀሩ ኩሉ የፍቅሮም። እንተኾነ ርእሰኻ ምሃብ ኣብ ትሕቲ እምነት ናይ እዚ ዓለም ኣብ ትሕቲ ኣማልኽቲ ክኣቱ ይክኣል እዩ። ናይ እዚ ዓለምና እምነት ብዙሕ ምርካብ፤ ምግባእ፤ ስዓፃ ክዕብልል ዝብል እዩ። ኣብኩሉ ውድድር ይርኤ። ልዕሊ ኩሉ ክትከውን ምጽዓር እዝን ካልእን ካብቲ ኢየሱስ ዝደልዮ ክፈልየና ይኸእል። ንብዙሓት መስቀል ዝኸብደም ዘይትርጉሙ ስለ ዝህብዎ እዩ።

ኣብ መስቀል ክንጥምት እንከሎና ኣብ ርእሰና ክንጥምት ይሕግዘና። መስቀል ልዕሊ ምልክትን ኣምሳልን እዩ። መስቀል ሕይወትና ርእሰና ኣብ ምሃብ ኣብ መስዋዕቲ ክነሕልፎ ይነግረና። ከምቲ ንሱ ንርእሱ ኢሚንቲ ገሩ ኣብ መስቀል ዝተወፈየ ንሕና ኸእ ንርእሰና ኢሚንቲ ክንገብር ይግብእና። መስቀል ምልክት ዕሽነት እዩ። ንሱ ንናይ እዚ ዓለም ነገራት ዝጻረር እዩ። መስቀል ምልክት ነጻነትን ሓርነትን እዩ። መስቀል ዝነገረና ከምቲ ኢየሱስ ዝነበሮ ሕይወት እንተ ነበርና፤ ብመገዱ እንተ ተጓዓዝና፤ ሓቁን ሕይወቱን ነጻነት እዚ ዓለም ክህቦ ዘይክእል ይህበና።

መስቀል ዘደንቕ ምልክት ናይ ዝጻረር ነገር እዩ። ኣብ ዓለም እቲ ብዝያዳ ዝፍለጥ ምልክት እምነትዩ። ምልክት ፍቕሪ ኣምላኽዩ፤ ሕድገትን ድሕነትን ኮይኑ ብርእሱ ተኣምራት እዩ። ኣብ ጥንታውያን ሮማውያን ምልክት ውርደት፤ ስቓይን ሞትን እዩ ነሩ። ኣብ ናይ ዘመና ርድኢት ክንገልጸ እንተ ኾና ብኤለትሪኽ ዝቐትል መንበር ወይ ኣብ ምሕናቕ ሰብ ዝጥቀሙሉ መስሓቢ። ሞት ኣብ መስቀል ጭካኔን ክፍኣትን ዝመልኦ ስለ ዝኾነ ነቶም ኣብ ውግእ ዝተማረኹ ወይ ባራዩ ጥራሕ ዝቕጽዑሉ እዩ ነሩ። ናይ ሮማዊ ዘግነት ዘልኦ ጨሪቩ ኣይስቀልን እዩ። ኣብ ግዜ ቆስጥንጢኖስ እዚ ሕጊ ነሩ ይኸውን እዩ እንተኾነ ራእይ መስቀል ምልክት ዓወቱ ክኸውን እዩ ዝብል ምስ ረኣየ ንሱን ኣማኸርቱን ገሪምዎም ይኸውን እዩ። መስቀል ምልክት ዓወት ክኸውን ዘይሕሰብ እዩ።

እዚ ዝጸረጸ ነገራት ኣብ መስቀል ሎሚ እውን ከምኡ እዩ ዘሎ። ኣብ ኣብያት ክርስትያናትና ዝተፈላለዩ ርድኢትን ትርጉምን መስቀል ንርኢ። ካብቲ ኢየሱስ ዝሞተሉ ጀሚርካ ክሳብ ዝተንስኦኡን ብግርማ ዝኸበረሉን ዝተፈላለዩ ነገራት ንርኢ። ኣብ ንባባትና ናይ መስቀል ናይ ምሕረት ሓይሉ ንርኢ። እቲ ሙሴ ኣብ በረኻ ዝሰቐሎ ኣስራዚ ኣምሳል ናይ ኢየሱስ ስቕለት እዩ። እቲ ስቕለት ኣብ ባላ ዝነበረ ንእስራኤላውያን ምንጪ ምሕረቶም ኮይኑ።

ኩልና ሎሚ ንመስቀል ሕራይ ኢልና ክነብዕሎ ኢና መጺእና ዘሎና። ኩልና ክንጸር ዝውሃበና መስቀል ኣሎና እሞ መስቀልና ጸርና ዘሎና። ኣበይ እዩ ከቢዱኒ ዘሎ ኣበይ እዩ ምጻሩ ጸጊሙኒ ዘሎ ኢልና መስቀልና ንምጻር ክነሓድሶ እዩ ምኽንያት ብዓልና እምበር ንስለ ብዓል ኣይኮናን እነብዕል ዘሎና። መስቀል ነባሪ ስቓይ ኣይኮነን መስቀል ኣብ ሞትን ትንሣኤን ዘብጽሕ ስለ ዝኾነ ከቢዱኒ ኢልካ ዘይምሕዳጉ እዩ ዝምረጽ።

ቅዱስ ቄርሎስ ብዓል ኢየሩሳሌም ኣብቲ ምልክት መስቀል ኣብ እንገብሮ ብዝሃዐ ክንጻጹ ኣስተንትኖና “ብመስቀል ክርስቶስ ከይንሓፍር፣ ገለ እንተ ሓብእዎ ብግሉጽ ኣብ ግንባርና ንግበሮ፣ እቶም ኣጋንንቲ ነዚ ክቡር ምልክት ምስ ረኣዩ ካባና ክበሩ እዮም፣ ክትበልዑን ክትሰትዩን ከሎኹም ትእምርተ መስቀል ግበሩ፣ኮፍ ክትብሉ ከሎኹም፣ ክትድቅሱ ከሎኹም፣ ክትንስኡ ከሎኹም፣ ክትዛረቡ ከሎኹም ክትከዱ ከሎኹም ኣብ ዝኾነ ኣጋጣሚ ምልክት መስቀል ግበሩ። እቲ ዝተሰቐለ ኣብ ሰማይ ኣብ ላዕሊ እዩ ዘሎ” እናበለ መስቀል ኣብ ኩሉ እንተ ገበርና ጥቕሚ ከምዘልኦ ይሕብረና።

በዚ ምልክት መስቀል ክንስዕር ኢና። ኢየሱስ ኣሎ፣ ተንሢኡ እዩ፣ የፍቅረና እዩ በዚ ኸኣ ካብ ዝኾነ ዝሰቐየና መስቀል ክሕግዘና ከሕውየና ድላዩ እዩ፣ ብዝያዳ ኸኣ ኣብ ሰማይ ኣብ ቅድሚ ሰማያዊ ኣብኡ ክንርከብ ይደልየና እዩ።

ትርጉምን ምስጢርን መስቀል ብዝያዳ ዝተረድኤት ማርያም እያ ኣብ ትሕቲ መስቀል እንከላ ንሱ ወዳ ኣብ መስቀል እንከሎ ኣደ ክትኮነና ሂቡና ስለዚ ጣዕምን ምስጢርን መስቀል እንርድኡ ጸጋ ካብ ወድኺ ለምልና ንበላ።

ርሑስ መስቀል በረቐ ስኡን ዝጸግበሉ ብኡስ ዝዕረቐሉ ሕሙም ዝሓውየሉ ሽጉር ዝርህወሉ ስኡን ዝዕንገለሉ እሱር ዝፍትሓሉ ዓመት ይብረቐልና።

ኣባ ንጉሠ ፍሥሓ